

УДК 79.091:[688.742-028.23:004.9

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/63-1-6>**Валерія БОЙКО,***orcid.org/0000-0002-3439-7590*

аспірантка

Київського національного університету культури і мистецтв

(Київ, Україна) *boyko31197@gmail.com*

## ФУНКЦІОНАЛЬНА СКЛАДОВА ВІДЕОДИЗАЙНУ В ОФОРМЛЕННІ СЦЕНІЧНОГО ВИДОВИЩА

Сучасні технології відеодизайну та мультимедійні рішення дозволяють створювати вражаючі візуальні ефекти у процесі створення естрадних номерів сценічного мистецтва. Дана наукова стаття досліджує важливість функціональної складової відеодизайну в оформленні сценічного видовища та її специфіки. Автор досліджує роль відеодизайну в створенні атмосфери та настрою на сцені, використовуючи відео елементи для підсилення візуальної привабливості видовища та допомагаючи у формуванні драматургійної лінії номера. Однак, у процесі розробки подібних шоу-проектів важливо розуміти, що відеодизайн не повинен омінувати над діяльністю акторів/артистів на сцені, а має лише доповнювати сценічну дію та створювати необхідну атмосферу за допомогою специфічних художньо-виразних засобів та прийомів. У матеріалах проаналізовані сучасні практики постановки сценічних номерів з використанням відеодизайну та запропонована відповідна класифікація, побудована на основі характерних функціональних відмінностей таких проектів. Дотичним до дослідження є напрямок відеодизайну, в якому можуть застосовуватись такі креативні технології як: доповнена реальність, віртуальна реальність, розширена реальність, інтерактивна графіка та інші.

Як результат, стаття формує розуміння важливості використання відеодизайну в сучасному сценічному мистецтві, за допомогою визначення функціональної складової, а також досліджує ефективність його використання для підвищення якості сценічного видовища та забезпечення художньої ефектності сценографії. Прямий зв'язок відеодизайну та драматургійної основи номера прослідковується та зазначається у висновках матеріалу. Дослідження, наведені в статті, є корисними для спеціалістів, які працюють у сфері сценічного мистецтва, а також для студентів театральних вузів, які вивчають теорії та практики відеодизайну.

**Ключові слова:** відеодизайн, відеоряд, сценічний дизайн, доповнена реальність.

**Valeriia BOIKO,***orcid.org/0000-0002-3439-7590*

Graduate student

Kyiv National University of Culture and Arts

(Kyiv, Ukraine) *boyko31197@gmail.com*

## FUNCTIONAL COMPONENT OF VIDEO DESIGN IN THE DESIGN OF A STAGE PERFORMANCE

Modern video design technologies and multimedia solutions allow for creating impressive visual effects in the process of creating stage performances. This scientific article explores the importance of the functional component of video design in the stage production and its specifics. The author investigates the role of video design in creating the atmosphere and mood on stage, using video elements to enhance the visual attractiveness of the performance and helping to shape the dramatic line of the act. However, in the process of developing such show projects, it is important to understand that video design should not dominate over the actors/artists on stage but should only complement the stage action and create the necessary atmosphere through specific artistic expressive means and techniques. The materials analyze modern practices of setting stage performances using video design and propose a corresponding classification based on characteristic functional differences of such projects. Relevant to the research is the direction of video design in which such creative technologies can be applied as augmented reality, virtual reality, augmented reality, interactive graphics, and others.

As a result, the article forms an understanding of the importance of using video design in modern stage art by determining its functional component and explores its effectiveness in improving the quality of the stage performance and ensuring the artistic effectiveness of the stage design. A direct connection between video design and the dramatic basis of the act is traced and noted in the material's conclusions. The research presented in the article is useful for specialists working in the field of stage art and for students of theatrical universities studying the theories and practices of video design.

**Key words:** video design, video sequence, stage design, augmented reality.

**Постановка проблеми.** Останнім часом спостерігається активне використання технічного інструментарію та механізованої техніки в організації сценічних видовищ. Ці тенденції зумовлені бажанням режисерів знайти оригінальні та креативні прийоми, виокремити свої постановки з-поміж інших. Відеодизайн – відносно нова сфера дизайнерської практики, що виникла на перетині цифрових медіа, відео та мистецтва. Це форма вираження, що поєднує елементи анімації, моушн-графіки, кіновиробництва та цифрового мистецтва. В Україні відеодизайн значно розвинувся за останнє десятиліття у відповідь на технологічний прогрес і поширення доступних цифрових медіаінструментів. У сучасних режисерських практиках використовуються технології доповненої реальності (естрадний номер НК та Вася Демчук “Sorry”, режисер Г. Нєнов), елементи інтерактивності (шоу «Super Star» співачки С. Лободи, режисер О. Боднарчук), екранної онлайн-трансляції сценічної дії (шоу “Vislovo” гурту Время і Стекло, «Залізна ластівка» гурту The Hardkiss, режисерська група “Tri direction”) тощо. Відтак, сучасні режисери повинні володіти знаннями в області технологій генерації візуального контенту та його використання.

Особливу увагу варто звернути на функціональну складову застосування відеодизайну в оформленні сценічного видовища, адже, як засвідчує сучасний досвід, відеооб’єкти слугують не лише засобом виразності, а й особливим творчим методом створення художнього образу постановки. Тому, актуальним завданням дослідження є виявлення функціональних особливостей відеоряду в організації сценічних видовищ.

**Аналіз досліджень.** Відеодизайн вважається відносно новою формою мистецтва, тому більшість дослідників на основі власної аналітичної діяльності намагаються сформувати визначення, інструменти та методи створення об’єктів відеодизайну сценічного простору. У контексті даного напрямку дослідження під поняттям «сценічний простір» розуміємо загальновідоме значення: «< ... > простір сценічного майданчику, де відбувається сценічна дія» (Паві, 2006: 360). Дослідниця К. Юдова-Романова досліджує дане поняття, зазначаючи його головне призначення «< ... > утримувати в певних межах творчий акт, художнє перетворення дійсності, ілюзію» (Юдова-Романова, 2019: 118). У ході дослідження авторка поетапно формує думку про багатоваріантність способів оформлення сценічного простору, що веде за собою формування поняття «дизайн сценічного простору» та пояснює його як «< ... > широке

та універсальне розуміння оформлення сценічного простору як мистецького феномену у порівнянні зі сценографією» (Юдова-Романова, 2019: 119).

Після огляду наукової літератури, дотичної до теми статті, було встановлено, що офіційні довідкові джерела не подають визначення поняття «відеодизайн». Проте, у дзеркалі науки наявні поодинокі спроби формулювання даної дефініції, яку вчені інтерпретують, відповідно до контексту власних досліджень. Зокрема, у публікації «Відеодизайн: тенденції, пошуки, перспективи» дослідниця І. Довженко провела аналіз існуючих тлумачень поняття «відеодизайн», проаналізованих у джерельній базі як: «< ... > створення художнього оформлення будь-чого у формі рухомого зображення, форма графічного дизайну < ... >, процес пошуку оптимального рішення поставленого завдання у виробництві < ... >, діяльність, що забезпечує технічні і творчі аспекти відеоряду < ... >, управління формами, фактурами, кольорами у русі < ... >» (Довженко, 2018: 24). Як видно, семантика поняття «відеодизайн» у науковому розумінні є недостатньо обґрунтованою та потребує подальших досліджень і уточнень.

Аналізуючи наукові здобутки за темою статті, знаходимо матеріали вітчизняних науковців, які приділили увагу дослідженню впровадження відеодизайну у сценічний простір. Зокрема, І. Довженко (Довженко, 2018; Довженко, Дубініна, Прасол, 2021), М. Мельник (Мельник, 2019; Мельник, Фішер, 2021), В. Фішер (Мельник, 2019; Мельник, Фішер, 2021; Фішер, 2021) розглядають принципи створення відеоконтенту для сценічних номерів. І. Довженко також аналізує тенденції розвитку відеодизайну, його історіографію, культурні цінності та застосування у різних видах мистецтва. Авторка стверджує, що «спроба дати визначення поняттю «відеодизайн» призводить до необхідності його розгляду як вищої сучасної культури» (Довженко, 2018: 24). У дослідженні «Прагматичні аспекти інноваційних засобів виразності арт-проектів» В. Фішер зазначає, що відеодизайн є «засобом ідейно-емоційної виразності при проведенні професійних цілісних естрадних видовищ» (Фішер, 2021: 553).

Автори І. Довженко, Є. Дубініна, С. Прасол у науковому дослідженні «Творення візуального наративу засобами моушн- та відеодизайну» стверджують, що «зображення може впливати на настрій людини, а також формувати певну ідею. Враження від споглядання картини можна посилити завдяки прийомам моушн та відеодизайну, музичного або звукового супроводу» (Довженко, Дубініна, Прасол, 2021: 121).

У матеріалах О. Жарук «Відео-арт як передвісник мультимедійного відеодизайну» окреслено історичний аспект формування медіа-арту та дослідження процесу його побудови як підґрунтя для мультимедійного відеодизайну. Авторка виділяє документальний, аудіо-візуальний та концептуальний естетичні різновиди відео-арту, до якого входить і відеодизайн, і зазначає, що наведені напрямки «використовують різний творчий матеріал, особливі методи його генерування та специфічні принципи змістоутворення, де домінує та чи інша естетична особливість» (Жарук, 2013: 176).

Особливу увагу теорії створення відеоряду у сценічному мистецтві приділяє режисер-практик О. Боднарчук у монографії «Як створити грандіозне шоу» (Боднарчук, 2020). Режисер виокремлює декілька етапів роботи над створенням відеодизайну та концентрує увагу на різновидах його змістовного наповнення на прикладі власного режисерського досвіду. Однак, цій роботі бракує наукового аналізу виявленої проблеми.

У більшості розглянутих праць за даною тематикою висвітлюється загальний досвід застосування відеоконтенту в організації сценічних видовищ, проте, питання функцій відеодизайну у сценічних номерах, його специфічної ролі в художньому образотворенні залишається поза увагою. У той же час, питання концептуального наповнення відеоряду, розробленого для сценічного видовища, є вкрай актуальним та важливим. Таким чином, функціональна складова відеодизайну набуває особливого значення та потребує ґрунтового аналізу на прикладі конкретних практик.

**Мета статті** – виявлення функціональної складової застосування відеодизайну в оформленні сценічного видовища, а сам відеодизайн як предмет дослідження потребує кваліфікованого підходу до виявлення специфічних засобів його художньої виразності.

**Виклад основного матеріалу.** Практика відеодизайну бере початок з експериментальних спроб проєктування зображення на сцені. Так, вперше в історії сценічного мистецтва відеопроєкція була використана у 20-х роках ХХ століття: німецький режисер театру “Volksbühne” Е. Піска-тор здійснив проєкцію кіноматеріалу на декорації у своїх виставах «для створення додаткового смислового об’єму, для поглиблення психологічних характеристик героя тощо» (Левченко, 2018: 46). Він часто використовував мультимедійні технології у своїх виставах: проєктування рухомого тексту повідомлень на лаштунки, відеозображення зоряного неба, що демонструвалося на задньому плані сцени тощо.

На відміну від театрального мистецтва, на естрадних підмостках така практика запровадилась лише у другій половині ХХ століття. Специфіка проєктування значно відрізнялась від вище поданого прикладу. В організації концертів артиста Дж. Хендрікса та гурту “The Doors” у 60-х рр. ХХ століття, було використано проєкційні екрани з демонстрацією ряду «психоделічних» зображень, що стало першою спробою використання відеоряду на сцені. Проте, активна цифровізація 90-х років ХХ століття дозволила відеодизайну зайняти окрему нішу у сценічному мистецтві. Шоу “The Believe” (1999 р.) співачки Cher показово засвідчило високий рівень використання екранних технологій та відеодизайну у шоу-бізнесі, що змусило «режисера мислити екранними можливостями» (Боднарчук, 2020: 340).

Сучасний досвід створення об’єктів відеодизайну демонструє різноманіття підходів та методів розробки відеоконтенту. Так, наприклад, функціональна складова відеодизайну може виражатись у театральних прийомах *сценографічного оформлення*, коли відеодизайн слугує доповненням загальної «картинки» сценічного простору. Зокрема, у дев’ятому концертному турне «MDNA» (Madonna The MDNA, 2013) співачки Madonna за допомогою відеоконтенту демонструється інтер’єр та фасад готичного Кельнського собору. За допомогою відеоряду глядач ніби вирушає у «символічну подорож душі» від темряви до світла. Тож, відеографіка слугує декораційним оформленням сценічного простору і вказує на місце дії. Схожий приклад використання графіки знаходимо у першій концертній резиденції “PLAY” (Katy Perry – play, 2022) американської співачки Katy Perry. Об’єкти відеодизайну у поєднанні з гіперболізованими декораціями створюють атмосферу дитячої кімнати, галявини чи ігрового автомату, занурюючи глядача у запропоновані обставини шоу. Наведені приклади демонструють функцію сценографічного оформлення з уточненням місця дії за допомогою відеоконтенту.

Більшість режисерів у процесі розробки номера для артистів створюють відеодизайн абстрактного змісту, додаючи таким чином художнього оформлення постановці. У таких випадках відеосупровід не є продовженням музичного матеріалу, а виконує роль сценографічного оформлення номера. Так, у сценічній постановці української співачки НК «Обіцяю» у програмі «Вечір прем’єр з Катериною Осадчою» (НК – «Обіцяю», 2019) зображення різноколірної текстури з блискітками на задніх екранах слугують яскравим візуальним компонентом загальної композиції номера. Схожі прийоми

використано в естрадному виступі під назвою «Вірю у тебе» співачки Jamala на «Музичній платформі 2022» (Новорічна музична платформа, 2022), в якому дизайн абстрактної галактики підкреслював душевність музичної композиції.

Об'єкти дизайну слугують додатковим засобом впливу на глядача, створюючи атмосферу номера за допомогою динаміки кадру, зміни кольорової палітри, розподілу контенту на логічні частини тощо. Наочним прикладом використання такого прийому є номер “Bonfire” гурту Tvorchi на національному відборі “Eurovision 2020” (Tvorchi – Bonfire, 2020). Концептуально відеодизайн не змінює змістовного наповнення, проте, мінлива динамічність візуального зображення екранів підкреслює ексклюзивність авторської електронної музики.

Схожий приклад використання графіки знаходимо у виступі гурту “Go-A” з піснею “Шум” (Go-A – Шум, 2021), що відбувся на святковому концерті до 30-ї річниці незалежності України. За допомогою «ламаних» ліній та відповідної колірної гами підкреслюються необхідні фрагменти музичного ряду пісні та створюється тематична атмосфера.

Тож, у цих прикладах виявлено, що за допомогою відеодизайну можливо посилити музичні акценти та створити необхідну атмосферу сценічного видовища. Відеоряд у таких номерах не є основним чи рівним до сценічної дії «учасником», тому тут визначаємо відеодизайн як засіб створення художнього образу та атмосфери номера, що вказує на його сценографічний потенціал. Зазначимо, що у цьому випадку відеодизайн є лише доповненням номера і жодним чином не впливає на його драматургію побудову.

Аналізуючи практику режисерських постановок, також виокремлюємо приклади використання відеодизайну в якості засобу вираження концептуального доповнення постановки, що вказує на *змістовну функцію*. Подібні проекти відеодизайну виражено за допомогою метафоричних та символічних об'єктів візуального матеріалу. Так, у восьмому світовому концертному турі “Sticky & Sweet Tour” американської співачки Madonna режисери створили відеодизайн для номера “Get stupid” (Madonna – “Get stupid”, 2010), побудований на метафорах. Інакомовні засоби виразності виражали гостро-соціальні та екологічні проблеми: «Земля, час якої спливає», «продаж надр планети з телемагазину» тощо.

Схожий приклад знаходимо у номері на пісню «Стефанія» гурту «Kalush Orchestra» на пісенному конкурсі “Eurovision 2022” (Kalush Orchestra –

«Стефанія», 2022). Тут відеоряд містить символи та алегорії, за допомогою яких розкривається змістовна складова номера. Відповідно до змісту, «материнські очі» є образом України-матері, що плаче від смутку за своїми дітьми; «долоні», що оберігають їх від зла (відповідно до змістовної частини пісні); «тіні», продемонстровані на екрані планшета сцени, – як «душі» українців, що розкидані по світу, або загинули на війні.

До ряду прикладів використання інакомовних засобів виразності у відеоряді відносимо виступ співачки Dorofeeva на благодійному концерті «Vienybės jėga» (укр. «Сила єдності») у Литві. Під час виконання пісні «Ой там на горі» (Dorofeeva – «Ой там на горі», 2022) демонструвався відеодизайн, що містив образ «голуба з гілочкою оливи», як уособлення миру та кінця «божої кари» (відповідно до Біблійного сюжету). Таким чином, відеоряд може містити у собі комплекс інакомовних засобів виразності, що формує інтелектуальний зміст номера.

Оригінальний графічний ряд базується на спеціально підготовленому, заздалегідь відзнятому матеріалі, наповнений сучасними кліпмейкерськими прийомами і несе особливий художньо-естетичний зміст. Так, у проекті «Новорічна музична платформа 2022» (Новорічна музична платформа, 2021), зокрема у номерах «Jomo» артиста Monatik та «Гуси» артиста Wellboj, яскрава кольорова гама відеоряду була доповнена спеціально створеними фото- та відеоматеріалами, які за допомогою поліекранного методу (одночасний показ декількох зображень) та текстових фільтрів сформували цікавий творчий матеріал.

Ще однією актуальною тенденцією у контексті впровадження художньо-образних властивостей відеодизайну на сцені стало використання готових матеріалів із кліпів (короткий драматургічно завершений відрізок відеоматеріалу під музичний супровід) артистів для створення оригінального сценічних номерів. Такий вид відеоматеріалу зумовлено відсутністю бюджету для створення оригінального матеріалу. Використання кліпів у відеодизайні часто зустрічається у номерах гурту TVORCHI, Ivan Navi та інших. Варто зазначити, що в цих випадках відеодизайн виступає рівноправним змістовним компонентом номера та, подібно артисту, є носієм інформації.

Особливу увагу привертають сценічні практики, в яких відеодизайн несе *структуротворчу функцію*. При цьому, режисерський акцент та драматургія номера виражені лише за допомогою сучасних креативних технологій та методів взаємодії артиста з ними. Зокрема, у сценіч-

ному перфоменсі «Fever» італійської співачки L. Cuscatini створено ілюзію взаємодії з відео контентом за допомогою спеціальних монтажних прийомів: співачка ніби «зникає» та «з'являється» у різних частинах екранних меж, дублюється та взаємодіє з «віртуальними» зображеннями танцівників. У такий спосіб відеоряд слугує режисерським прийомом, за допомогою якого створюється оригінальне сценічне дійство.

Схожий приклад знаходимо у виступі американської співачки Beyonce (“Run the World (Girls)”) на музичній премії “Billboard Awards Performance 2011” (Beyonce – “Run the World (Girls)”, 2011). Об'єднавши технологію проєкційного картографування відеомапінгу з реальною сценічною дією, глядачі бачать заздалегідь відзняте відео, що імітує рухи співачки, створюючи ефект «прямої взаємодії» з відеорядом.

Відтак, у результаті дослідження вище поданих прикладів встановлено, що використання спеціальних методик монтажу та прийом взаємодії відеоряду з артистом створюють ілюзію інтерактивності відеодизайну.

Враховуючи швидку цифровізацію сценічного мистецтва, відеосупровід сценічних номерів зазнав видозмін та осучаснення. Зокрема, в сучасних практиках наявні спроби додавання графічних елементів на етапі постпродакшн. Мова йде про технології розширеної реальності (термін розширена реальність (XR, extended reality) позначає комплекс імерсивних технологій, які об'єднують фізичний і віртуальний світи, при цьому XR – це термін широкого сенсу, котрий об'єднує в собі віртуальну реальність (VR), доповнену (AR) і змішану (MR) (Ortel, 2020).

Так, відома американська співачка Billie Eilish під час стрім-концерту (прямої трансляції) “Where do we go?” (Billie Eilish – “Where do we go?”, 2020) за допомогою розширеної реальності втілила у сценічному просторі сценографію та алегоричні образи: співачка опинилась на дні океану, у великому коридорі, а далі на неї полювали павук, акула і т.д. У такий спосіб створювалася візуально-семантична платформа для екранізації гостро-соціальних проблем сьогодення.

А у практиці постановки номера для артистів Вася Демчук і NK – “Sorry 2” на «Вечорі прем'єр з Катериною Осадчею» (Вася Демчук і NK –

“Sorry 2”, 2021) використано технологію доповненої реальності, за допомогою якої відеооб'єкти номера стали об'ємними. Художній образ номера базувався на графічних малюнках міста та шрифтових фрагментах тексту пісні, що в кульмінаційному моменті почали «виходити» за межі екрану, ніби занурюючи глядача у сюжет історії. Як бачимо, завдяки використанню відеодизайну як структуротворчого методу, що «вмонтовується» за допомогою сучасних технологій доповненої та розширеної реальності до сценічного простору, по-іншому осмислюється зміст запропонованої пісні.

**Висновки.** Отже, результати дослідження, насамперед, демонструють показове перенасичення сучасного сценічного простору відео контентом в естрадних номерах, що має свої як позитивні, так і негативні наслідки. Традиційним технічним засобом візуалізації на сценічних майданчиках стали led-екрани, що за допомогою відео концептуально доповнюють задум номера. При цьому функції відеодизайну суттєво різняться і основні з них можна сформулювати так:

1. *сценографічна функція*, завданням якої є естетизація простору. При цьому естрадний номер є самостійною одиницею, де відеодизайн не займає ключових позицій. До такого функціонального різновиду належить декоративне оформлення сценічного простору за допомогою відеоконтенту, створення динамічного художнього образу та певної атмосфери вистави;

2. *змістовно-концептуальна функція*, що за своїм семантичним наповненням прирівнює продукт відеодизайну до носія драматургічного змісту номеру, перетворюючи відеопроєкт на повноцінного співучасника сценічного видовища;

3. *структуротворча функція*, яка реалізується впровадженням відеоматеріалу за допомогою сучасних імерсивних технологій, внаслідок чого акцентує увагу глядача на інноваційних технологічних прийомах замість самого виступу артиста.

Відтак, перспективи подальших досліджень даної проблеми передбачають висвітлення її різних аспектів, що стосуються потенціалу відеодизайну для створення специфічної образної мови сценічного простору, жанрово-типологічних особливостей застосування відеоконтенту, розвитку відповідних проєктних пропозицій тощо.

#### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Боднарчук О.В. Як створити грандіозне шоу. Київ: ТАК видавництво, 2020. 360 с.
2. Вася Демчук і NK – “Sorry 2”. Вечір прем'єр с Катериною Осадчею. URL: <https://youtu.be/gBeFfw0ceX8> (дата звернення: 08.08.2022).
3. Габрель Т. М. Історія становлення віджеїнгу як жанру сучасного медіа-мистецтва. *Art and design*. 2022. №1(17). С. 57–66.

4. Довженко І. Б. Відеодизайн: тенденції, пошуки, перспективи. *Актуальні проблеми сучасного дизайну* : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (20 квітня 2018 р., м. Київ) : у 2-х т. Київ: КНУТД, 2018. Т. 2. С. 23–26.
5. Довженко І., Дубініна Є., Прасол С. Творення візуального нарративу засобами моушн- та відеодизайну. Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми сучасного дизайну». Київ : КНУТД. 2021. С. 118–121.
6. Жарук О. Відео-арт як передвісник мультимедійного відеодизайну. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2013. С. 175–180.
7. Ландяк О. М. «Аудіовізуальне мистецтво» як концепт у сучасному мистецтвознавчому дискурсі. *Наукові записки Тернопільського нац. пед. Ун-ту ім. В. Гнатюка*. 2017. № 1 (вип. 36), С. 213–223. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPUm\\_2017\\_1\\_32](http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPUm_2017_1_32) (дата звернення: 21.11.21)
8. Левченко О. Зміна парадигми аудіовізуальних мистецтв у ситуації експансії цифрових технологій. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія : Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*. Київ : КНУКіМ, 2018. № 2. С. 42–52.
9. Мельник М. М. Синтез мистецтв у сучасних естрадних номерах. *Сценічне мистецтво у світовому культурному просторі XXI століття* : матеріали І Всеукр. наук.-практ. конф. проф.-викл. складу, докторантів, аспірантів і магістрантів. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2019. С. 95–98.
10. Мельник М., Фішер В. Сценічні засоби виразності як невід’ємна компонента мистецтва естради. *ГРААЛЬ НАУКИ*, 2021. С. 677–679.
11. Надя Дорофеева – «Ой там на горі», «Люди як кораблі» виступ у Литві. URL: [https://www.youtube.com/watch?v=-wUHM8VfRow&ab\\_channel=Musfanatik](https://www.youtube.com/watch?v=-wUHM8VfRow&ab_channel=Musfanatik) (дата звернення: 08.08.2022).
12. НОВОРІЧНА МУЗИЧНА ПЛАТФОРМА 2022 URL: <https://youtu.be/tzvKz2SBEzg> (дата звернення: 08.08.2022).
13. Паві П. Словник театру. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 639 с.
14. Фішер В. Прагматичні аспекти інноваційних засобів виразності арт-проектів. *Грааль науки*, № 1. 2021. С. 552–553.
15. Юдова-Романова К. Сценічний простір: проблеми термінології у мистецтвознавчих дослідженнях. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку (напрям: культурологія)*. 2019. №. 33. С. 117–123.
16. Beyonce Billboard Awards 2011 Performance VS Lorella Cuccarini 2010 performance. URL: <https://youtu.be/N4ZBeUR0UHI> (дата звернення: 08.08.2022).
17. Billie Eilish “Where do we go” The Livestream. URL: <https://youtu.be/eQMPYaNZRfU> (дата звернення: 08.08.2022).
18. Binder T. Setting the stage for improvised video scenarios. *Extended Abstracts on Human Factors in Computing Systems* May 1999 P. 230–231.
19. Go\_A «Шум» – виступ на концерті на честь 30-річчя Незалежності України. URL: <https://youtu.be/TFPuH1u8wwc> (дата звернення: 08.08.2022).
20. Kalush Orchestra – Stefania – LIVE – Ukraine – Grand Final – Eurovision 2022. URL: <https://youtu.be/F1fl60ydpLs> (дата звернення: 08.08.2022).
21. Madonna The MDNA Tour Live From Miami DVD Full Show by EPIX. URL: <https://youtu.be/LLmhx77mWyg> (дата звернення: 08.08.2022).
22. Madonna – Get Stupid (Sticky & Sweet Tour in Buenos Aires). URL: <https://youtu.be/jpdsqHsDks8> (дата звернення: 08.08.2022).
23. NK – «Обіцяю». Вечер прем’єр с Катериной Осадчей. URL: <https://youtu.be/oPPsfUJ2Tt0> (дата звернення: 08.08.2022).
24. Ortel S. About projection design. URL: <http://www.projctn.com/about-projection-design> (дата звернення: 17.10.22).
25. Play – katy perry (Full Residency Show). URL: <https://youtu.be/l7UzbUhV2bc> (дата звернення: 08.08.2022).
26. TVORCHI – Bonfire – Національний відбір на Євробачення–2020. Другий полуфінал. URL: <https://youtu.be/Gl7jHaxrIhE> (дата звернення: 08.08.2022).
27. Wahl Ch. Between Art History and Media History: A Brief Introduction to Media Art : Challenges and Perspectives. [w:] *Preserving and Exhibiting Media Art*. Published by Amsterdam University Press, 2013, P. 1–55.

## REFERENCES

1. Bodnarchuk O.V. (2020) *Yak stvoryty hrandiozne shou [How to Create a Grandiose Show]*. Kyiv: TAK vydavnytstvo. 360 p. [in Ukrainian].
2. Vasia Demchuk y NK – “Sorry 2” (2021). *Vechir premier s Katerynoiu Osadcheiu [Evening premier with Katerina Osadcha]*. URL: <https://youtu.be/gBeFfw0ceX8> [in Ukrainian].
3. Habrel T. M. (2022) *Istoriia stanovlennia vidzheinu yak zhanru suchasnoho media-mystetstva [The History of the Development of VJing as a Genre of Contemporary Media Art]*. *Art and design*. № 1(17). S. 57–66. [in Ukrainian].
4. Dovzhenko I. B. (2018) *Videodyzain: tendentsii, poshuky, perspektyvy. [Video Design: Trends, Searches, Perspectives.. Aktualni problemy suchasnoho dyzainu: zbirnyk materialiv] Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (20 kvitnia 2018 r., m. Kyiv): u 2-kh t. -Dovzhenko I., Dubinina Ye., Prasel S. (2021) Tvorennia vizualnoho naratyvu zasobamy moushnta videodyzainu. [Creating a Visual Narrative Using Motion and Video Design Tools]. Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia «Aktualni problemy suchasnoho dyzainu». KNUUD -Zharuk O. (2013) Video-art yak peredvisnyk multymediihnoho videodyzainu. [Video Art as a Precursor of Multimedia Video Design]. Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv -Landiak O. M. (2017) “Audiovizualne mystetstvo» yak kontsept u suchasnomu mystetstvosnavchomu dyskursi [“Audiovisual Art” as a Concept in Modern Art Studies Discourse]. Naukovi zapysky Ternopilskoho nats. ped.*

- Un-tu im. V. Hnatiuka -Levchenko O. (2018) Zmina paradyhmy audiovizualnykh mystetstv u sytuatsii ekspansii tsyfrovyykh tekhnolohii [The Paradigm Shift in Audiovisual Arts in the Situation of Digital Technology Expansion] Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu kultury i mystetstv Seriya: Audiovizualne mystetstvo i vyrobnytstvo -Melnyk M. M. (2019) Syn-tez mystetstv u suchasnykh estradnykh Nomerakh [Synthesis of Arts in Modern Pop Numbers]. Stsenichne mystetstvo u svitovomu kulturnomu prostori XXI stolittia : materialy I Vseukr. nauk.-prakt. konf. prof.-vykl. skladu, doktorantiv, aspirantiv i mahistrantiv. Kyiv: Vyd. tsentr KNUKiM -Melnyk M., Fisher V. (2021) Stsenichni zasoby vyraznosti yak nevidiemna komponenta mystetstva estrady. [Stage Means of Expressiveness as an Integral Component of Pop Art]. Hraal nauky -Nadia Dorofeieva – “Oi tam na hori” (2022), “Liudy yak korabli” vystup u Lytvi. URL: [https://www.youtube.com/watch?v=wUHM8VfRow&ab\\_channel=Musfanatik](https://www.youtube.com/watch?v=wUHM8VfRow&ab_channel=Musfanatik). [in Ukrainian].
5. New Year Music Platform 2022. URL: <https://youtu.be/tzvKz2SBEzg> [in Ukrainian].
  6. Pavi P. (2006) Slovnyk teatru [Dictionary of Theatre]. Lviv: Vydavnychiy tsentr LNU im. I. 2006. 639 p. [in Ukrainian].
  7. Fisher V. (2021) Prahmatychni aspekty innovatsiinykh zasobiv yraznosti art-proiektiv [Pragmatic Aspects of Innovative Means of Expression in Art Projects]. Hraal nauky -Iudova-Romanova K. (2019) Stsenichniy prostir: problemy terminolohii u mystetstvoznachnykh doslidzhenniakh [Stage Space: Terminology Issues in Art Studies]. Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku (napriam: kulturolohii) -Beyonce Billboard Awards 2011 Performance VS Lorella Cuccarini 2010 performance. URL: <https://youtu.be/N4ZBeUR0Uhl>
  8. Billie Eilish “WHERE DO WE GO” (2020) The Livestream. URL: <https://youtu.be/eQMPYaNZRfU>
  9. Binder T. (1999) Setting the stage for improvised video scenarios. Extended Abstracts on Human Factors in Computing Systems May. P. 230–231
  10. Go\_A “Shum” (2021) vystup na kontserti na chest 30-richchia Nezalezhnosti Ukrainy URL: <https://youtu.be/TFPu-H1u8wwc> [in Ukrainian].
  11. Kalush Orchestra – Stefania (2022) LIVE Ukraine Grand Final Eurovision 2022. URL: <https://youtu.be/F1fl60ypdLs> [in Ukrainian].
  12. Madonna The MDNA (2013) Tour Live From Miami DVD Full Show by EPIX URL: <https://youtu.be/LLmhx77m-Wyg>
  13. Madonna – Get Stupid (2010) (Sticky & Sweet Tour in Buenos Aires). URL: <https://youtu.be/jpdsqHsDks8>
  14. NK “Obitsiaiu” (2019). Vecher premer s Katerynoi Osadchei. URL: <https://youtu.be/oPPsfUJ2Tt0> [in Ukrainian].
  15. Ortel S. About projection design URL: <http://www.projctn.com/about-projection-design>
  16. PLAY KATY PERRY (2022) (Full Residency Show) URL: <https://youtu.be/17UzbUhV2bc>
  17. TVORCHI – Bonfire (2023) Національний відбір на Євробачення–2020. Другий полуфінал. URL: <https://youtu.be/GI7jHaxrIhE>
  18. Wahl Ch. (2013) Between Art History and Media History: A Brief Introduction to Media Art: Challenges and Perspectives. Preserving and Exhibiting Media Art. Published by Amsterdam University Press. P. 1–55.